

Bir ülkenin dünya üzerinde bulunduğu yere o ülkenin
COĞRAFİ KONUMU denir.

Matematik(Mutlak)
Konum

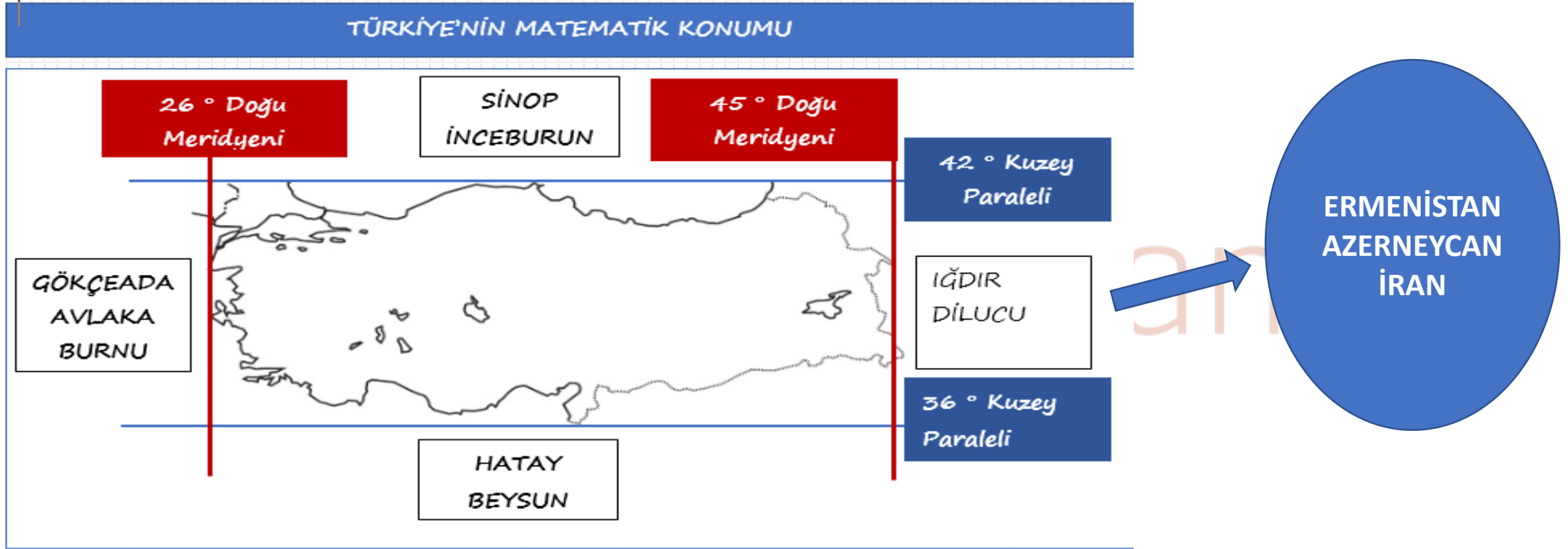
- Enlem+Boylam
- Sayısal Veri

Özel(Göreceli)Konum

- Bir yerin kendine özgü konumuna denir.

MATEMATİK KONUM :

□ Bir yerin ekvatora ve başlangıç meridyenine göre konumuna denir.

NOT : Türkiye Orta Kuşakta yer alır ve Kutuplara göre Ekvatora daha yakın bir ülkedir.

TÜRKİYE'NİN ORTA KUŞAKTA OLMASININ SONUÇLARI

Akdeniz İkliminin görülmesi

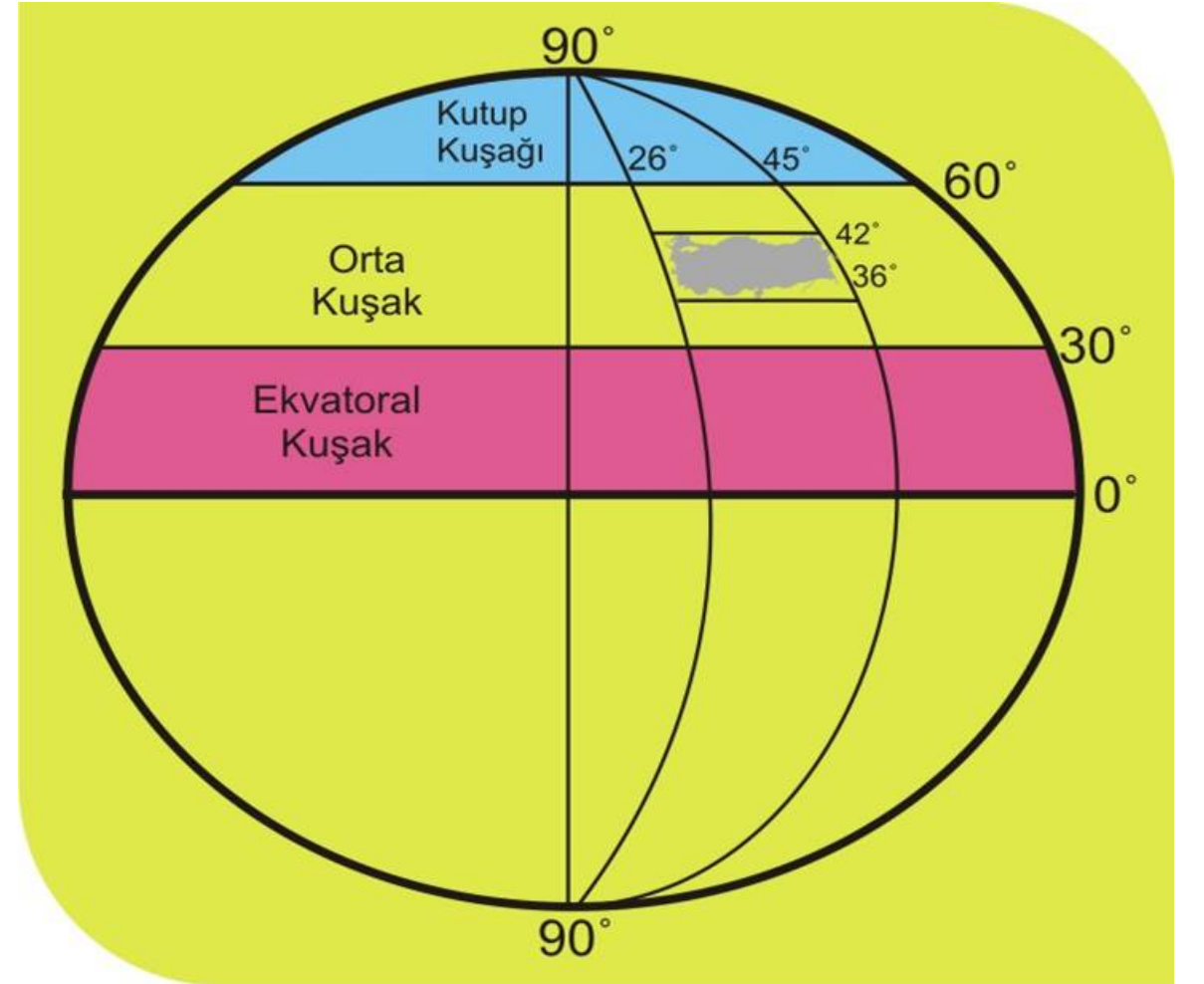
Batı Rüzgarlarının görülmesi

Cephe yağışının görülmesi

Dört Mevsimin belirgin olarak yaşanması

Sıcaklığın yıl içindeki değişimi fazladır.

İklim çeşitliliğinin yaşanması.

PARALEL : Ekvatora paralel uzanan çizgilere denir.

Özellikleri :

- ❑ Başlangıç paraleli ve en uzun paralel dairesi **EKVATOR**'dur.
 - ❑ Toplam **180** tanedir. 90/K.Y.K --- 90/G.Y.K
 - ❑ İki paralel arası mesafe **111** km'dir. Her zaman aynıdır.
- ❑ $42-36 = 6$ paralel --- $6*111= 666$ km Türkiye'nin en kuzeyi ile en güneyi arasındaki kuş uçuşu uzaklık.
- ❑ Ekvatordan kutuplara doğru boyları kısalır. Kutuplarda nokta halini alır. (Dünya'nın Şekli)

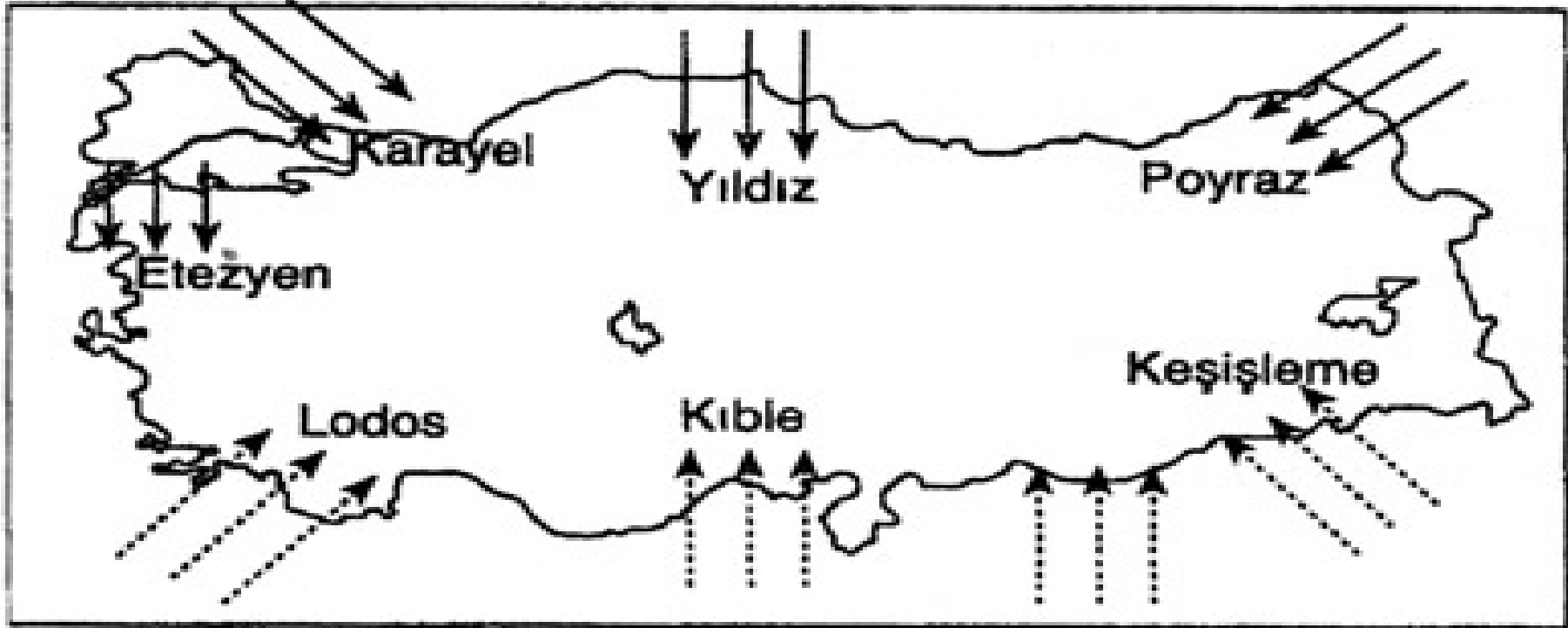
ENLEM :

- Paralel ve Enlem birbirlerine benzeyen ifadelerdir.
- Enlem ; bir noktanın Ekvator'a uzaklığının açı cinsinden ifadesidir.

Enlem bir yöredeki :

- Sıcaklığı,
- Bitki Örtüsünü
 - Nüfusu
 - Yerleşmeyi
 - Tarımı etkiler.

ENLEMİN ETKİLERİ

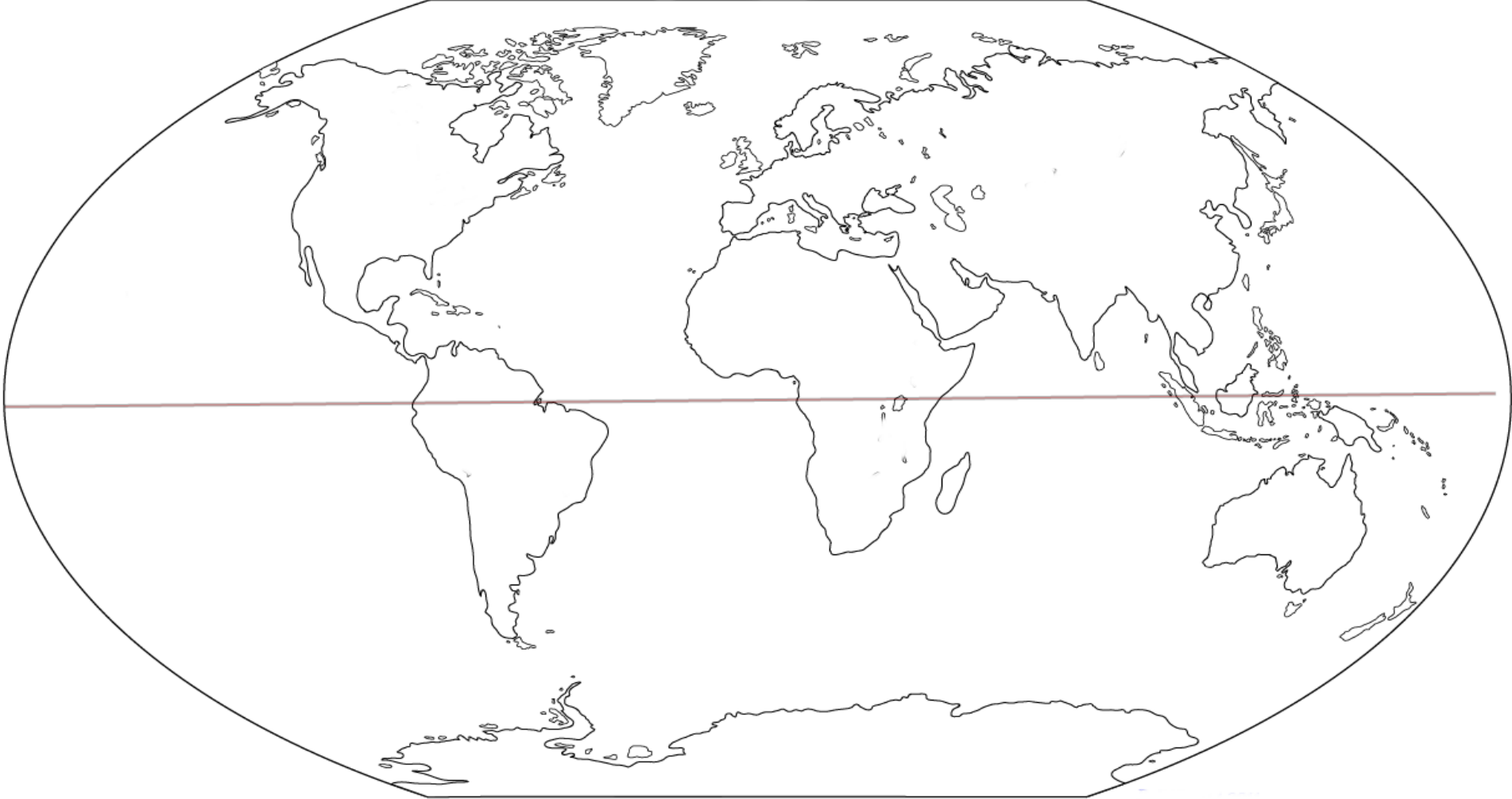
EKVATOR'DAN KUTUPLARA / GÜNEY'DEN KUZEY'E / HATAY'DAN SİNOP'A

ARTANLAR

- Yer Çekimi
- Gölge Boyu
- Grup ve Tan Süresi
- Gece ve Gündüz Süresi
- Tarım Ürünlerinin Olgunlaşma Süresi
- Karlı Gün Sayısı ve Karın Yerde Kalma Süresi

AZALANLAR

- Güneş Işınlarnının Geliş Açısı
 - Çizgisel Hız
 - Kalıcı Kar Sınır
 - Orman Üst Sınır
 - Yerleşme Üst Sınır
- Denizlerdeki Sıcaklık ve Tuzluluk Oranı

MERDİYEN :

- Bir kutup noktasından diğer kutup noktasına birer derece aralıklarla çizilen hayali yarım dairelere denir.

ANTİMERİDYEN

30 Batı Meridyeni -----

15 Doğu Meridyeni -----

ÖZELİKLERİ :

❑ Başlangıç Meridyeni **GREENWICH**'dir.

❑ İki meridyen arasında **4 dakikalık** bir zaman farkı vardır. $45 - 26 = 19 / 19 * 4 = 76$ Dakika. Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasında 76 dakikalık bir zaman farkı vardır.

❑ Toplam **360** tane meridyen dairesi vardır. 180 tanesi B.Y.K -- 180 tanesi D.Y.K yer alır. Türkiye D.Y.K'de yer almasından dolayı Yerel saati başlangıç meridyeninden daima ilerdedir.

❑ Meridyenlerin boyları birbirlerine eşittir.

❑ Meridyenler arası mesafe yalnızca Ekvator'da **111 km'dir**. Kutuplara doğru gidildikçe mesafe daralır.

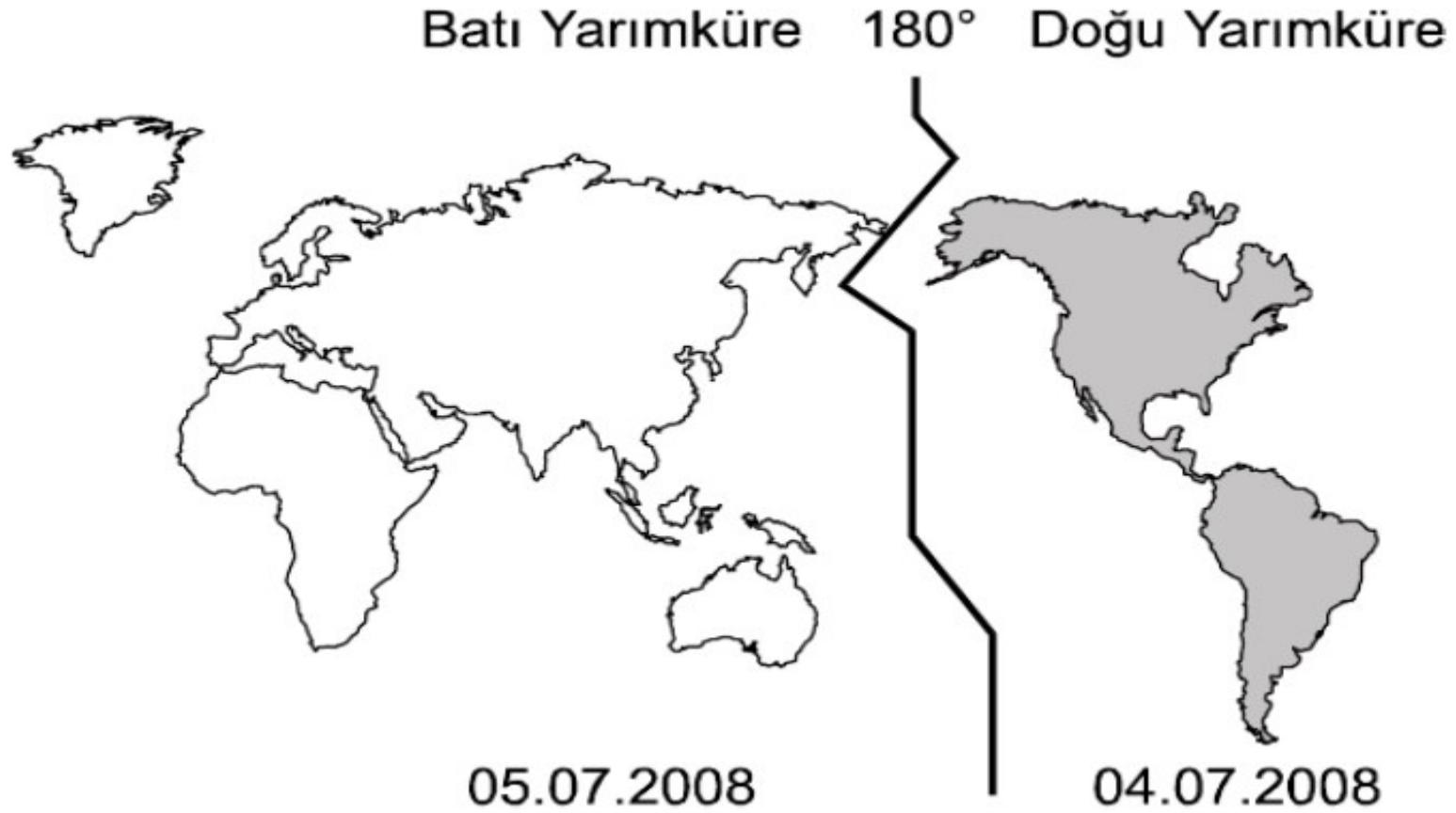
BOYLAM (YEREL SAAT) :

☐ Meridyen ile boylam birbirlerine benzeyen ifadelerdir.Boylam;bir noktanın başlangıç meridyenine olan uzaklığının açı cinsinden ifadesidir.

TÜRKİYE'DE BOYLAMIN SONUÇLARI

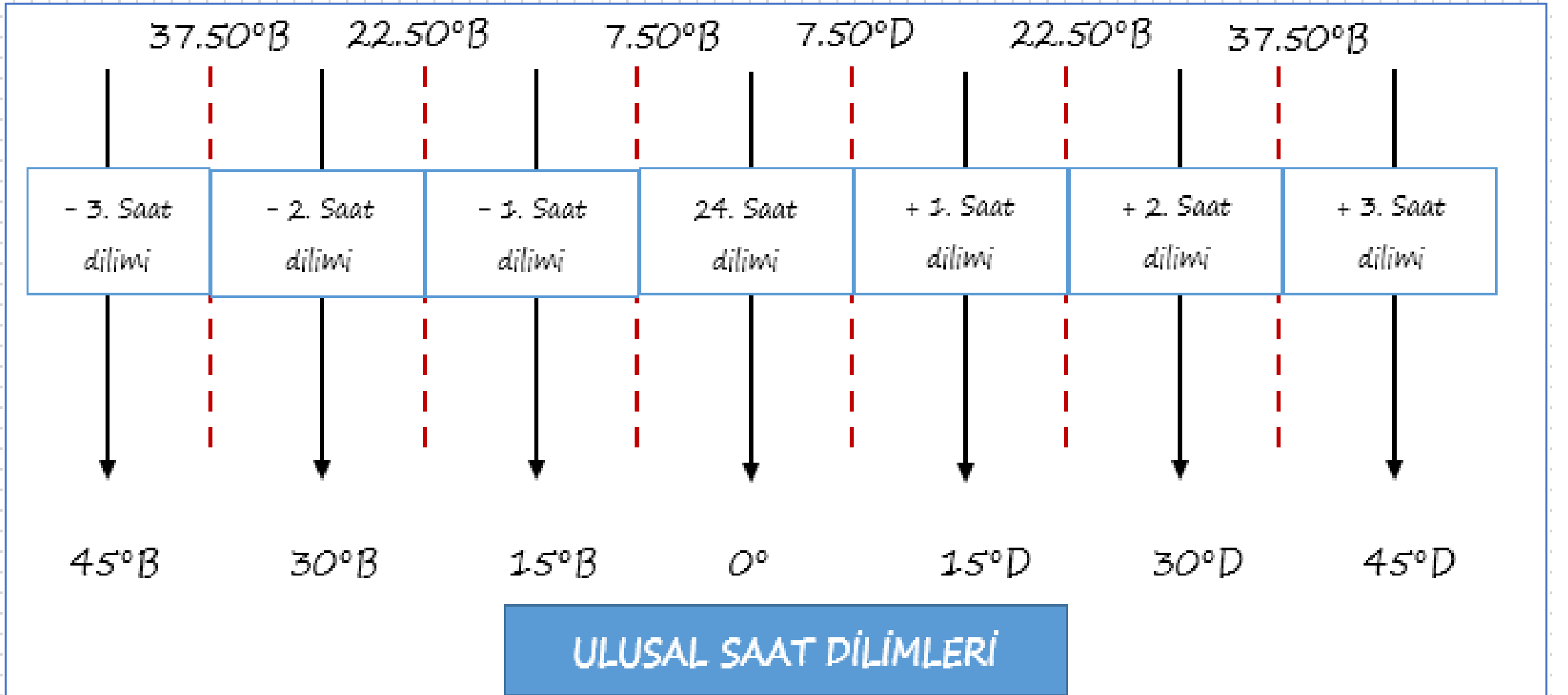
- ☐ Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasında 76 dk. zaman farkı vardır.
 - ☐ Zaman farkı az olduğu için aynı anda tek yerel saat kullanır.
 - ☐ Türkiye'nin yerel saati başlangıç meridyeninden daima ilerdedir.
 - ☐ Türkiye 2. ve 3. saat dilimleri arasında yer alır.

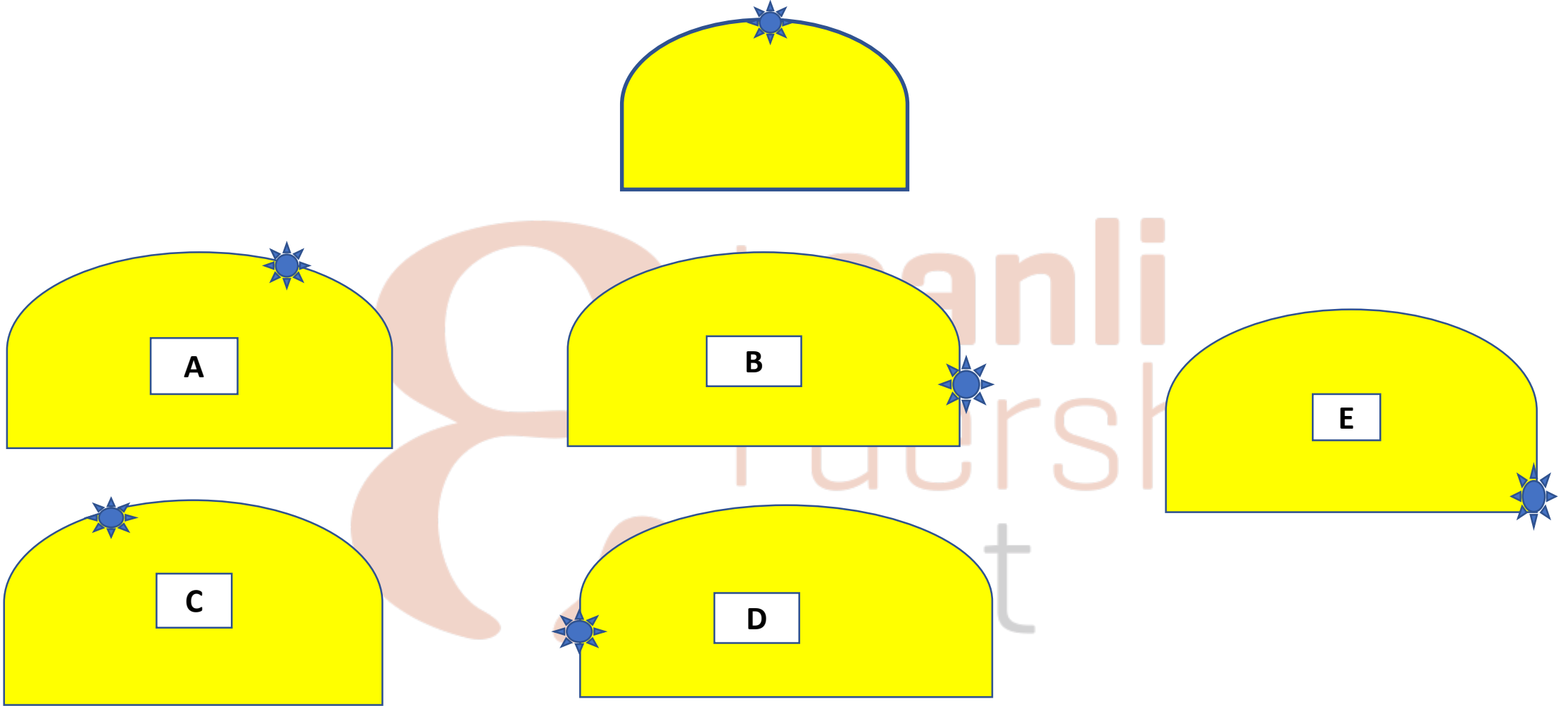
Tarih deęiřtirme çizgisi

ie

Ulusal Ortak Saat

ÖZEL TARİHLER

☐21 HAZİRAN (En uzun gündüz)

Gündüzler kısalmaya başlar.Ancak gündüzler gecelerden hala uzundur.

☐23 EYLÜL (Eşitlik)

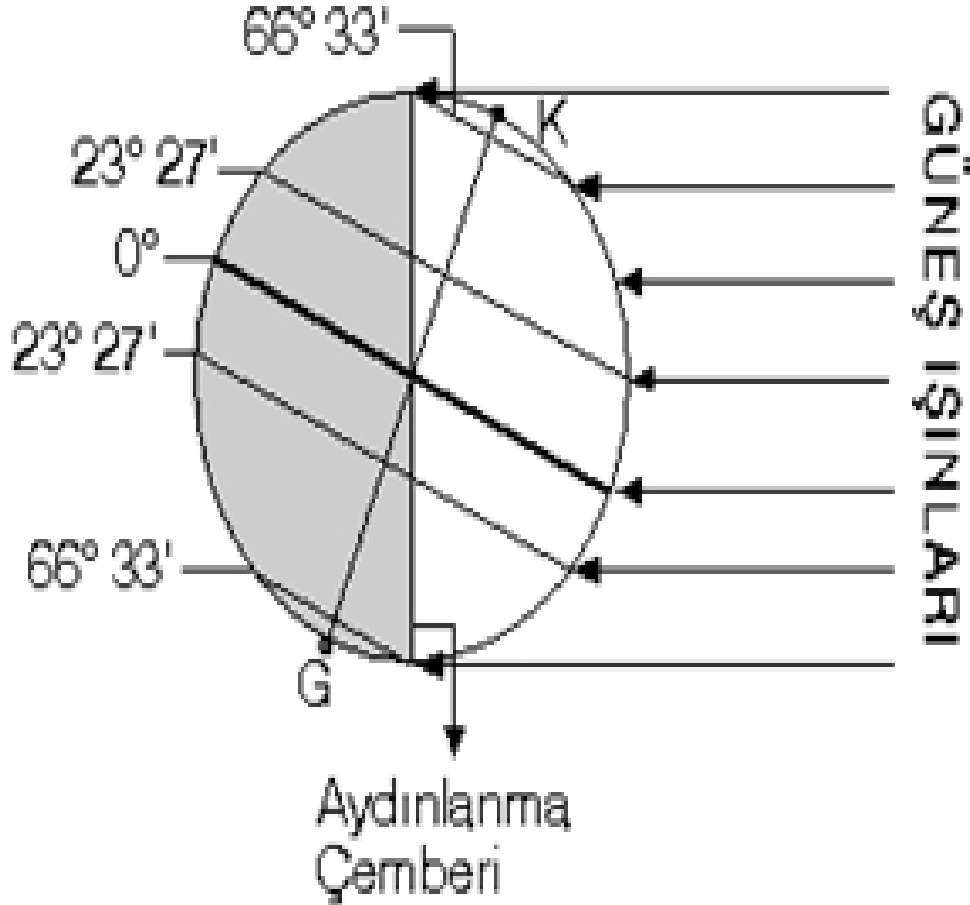
Geceler uzamaya başlar.

☐21 ARALIK (En uzun gece)

Geceler kısalmaya başlar.Ancak geceler gündüzlerden hala uzundur.

☐21 MART (Eşitlik)

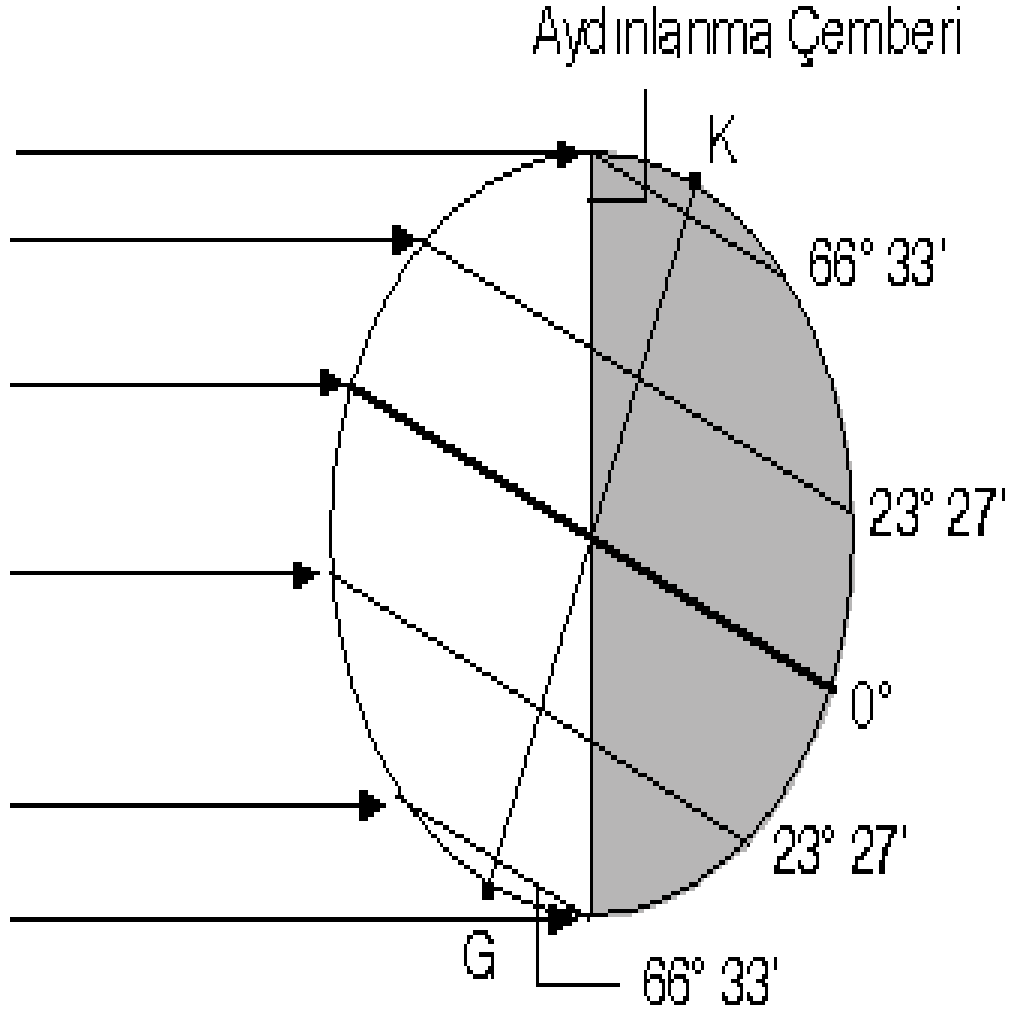
Gündüzler uzamaya başlar.

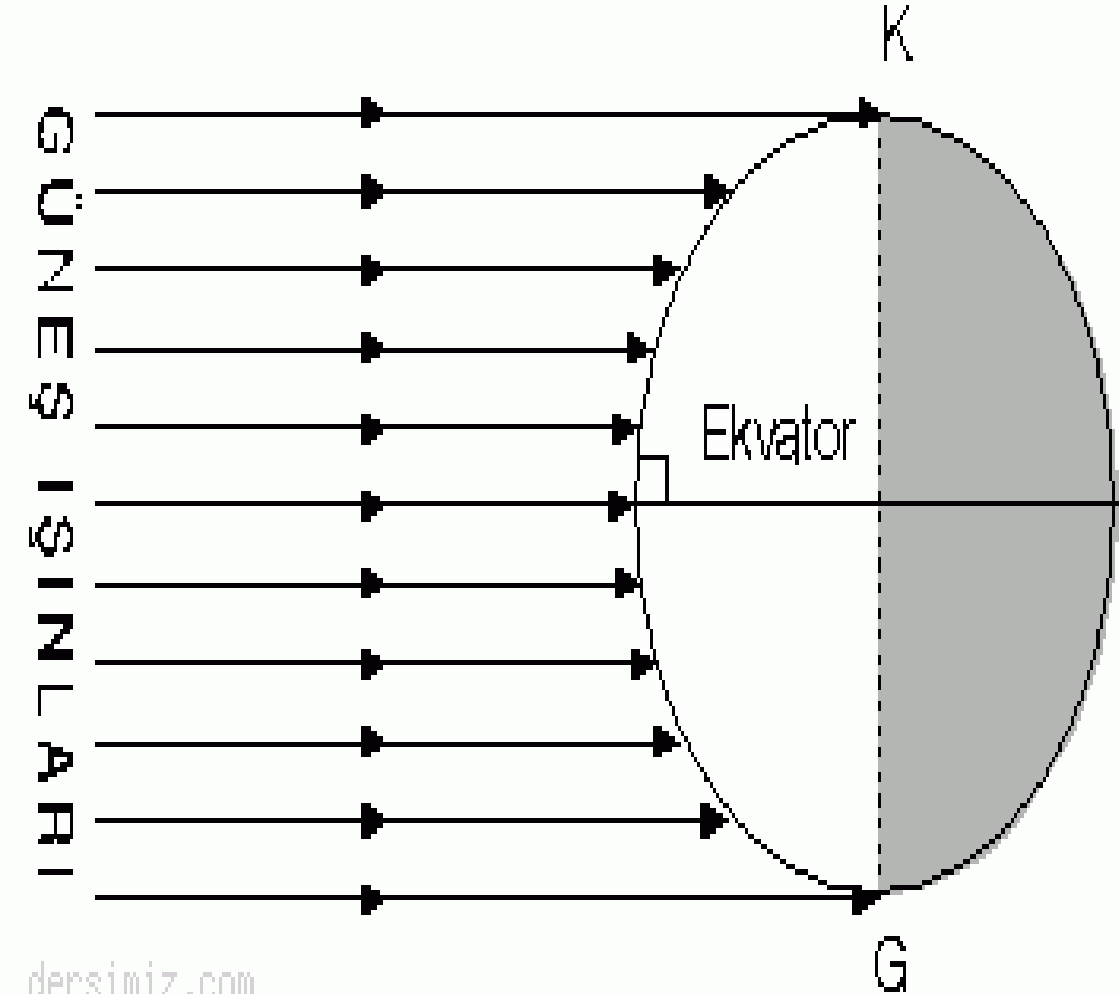
- Güneş ışınları Yengeç Dönencesine dik açıyla gelir.
- K.Y.K yaz mevsiminin başlangıcıdır.
- Aydınlanma Çemberi kutup dairelerini teğet geçer.
- K.Y.K en uzun gündüz, en kısa gece yaşanır.
- Ekvator'da 12 saat gündüz, Kutuplarda 6 ay gündüz yaşanır. Ekvatordan kutuplara doğru gündüzler uzar.

TÜRKİYE İÇİN DURUMLARI :

- Türkiye'de yaz mevsiminin başlangıcıdır.
- Türkiye'ye bu tarihte güneş ışınları en dik açıyla gelir.
- Türkiye'de gölge boylarının en kısa olduğu tarihtir.
- Türkiye'de en uzun gündüz SİNOP en kısa gündüz HATAY da yaşanır.

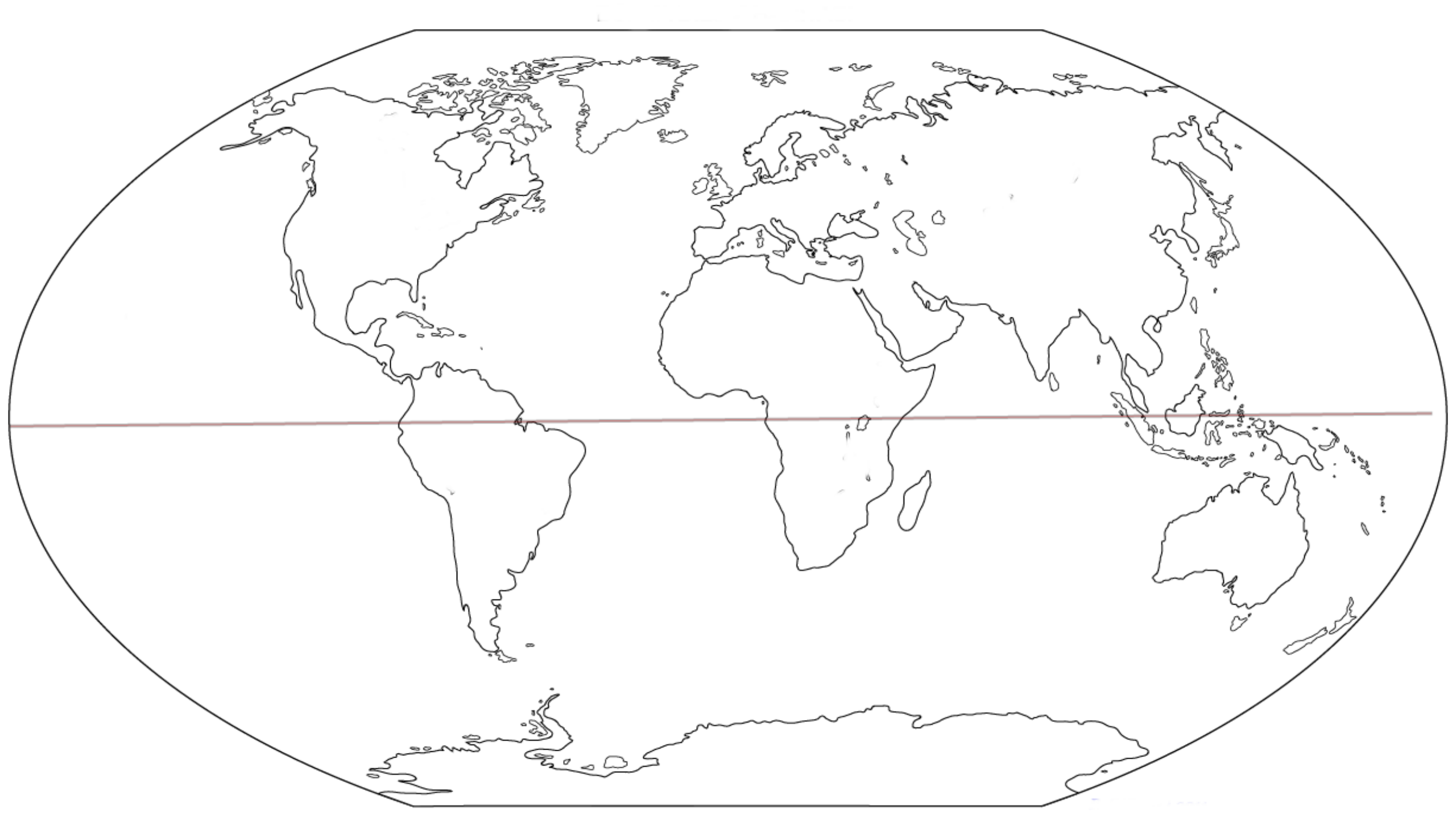
- Güneş ışınları Oğlak Dönencesine dik açıyla gelir.
- K.Y.K kış mevsiminin başlangıcıdır.
- Aydınlanma Çemberi kutup dairelerini teğet geçer.
- K.Y.K en uzun gece, en kısa gündüz yaşanır.
- Ekvator'da 12 saat gece, Kutuplarda 6 ay gece yaşanır. Ekvatordan kutuplara doğru geceler uzar.
- TÜRKİYE İÇİN DURUMLARI :**
- Türkiye'de kış mevsiminin başlangıcıdır.
- Türkiye'ye güneş ışınlarının en eğik açıyla geldiği tarihtir.
- Türkiye'de gölge boylarının en uzun olduğu tarihtir.
- Türkiye'de en uzun gece SİNOP, en kısa gece HATAY da yaşanır.

- Güneş Işınları Ekvator'a dik açıyla düşer.
- Dünya'nın her yerinde gece-gündüz eşitliği yaşanır.
- Aynı boylam üzerindeki tüm merkezlerde Güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.
- Aydınlanma Çemberi kutup dairelerinden geçer.

TÜRKİYE İÇİN DURUMLARI

- 21 MART** : İlkbahar mevsiminin başlangıcıdır.
- 23 EYLÜL** : Sonbahar mevsiminin başlangıcıdır.
- Aynı boylam üzerinde yer alan tüm merkezlerde güneş aynı anda doğar aynı anda batar.
- Türkiye'de 12 saat gece 12 saat gündüz yaşanır.

ÖZEL (GÖRECELİ) KONUM :

❑ Herhangi bir ülkenin denizlere, okyanuslara, komşu ülkelere çeşitli yeryüzü şekillerine ve ulaşım yollarına göre (kendine özgü özellikleri) konumuna Özel Konum denir.

TÜRKİYENİN ÖZEL KONUMUNUN ÖZELLİKLERİ :

- ❑ Türkiye; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunur.
 - ❑ Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- ❑ Dünyanın en eski kültür merkezlerine ev sahipliği yapması
 - ❑ Dünya'da petrol çıkaran ülkelere komşudur.
 - ❑ Türkiye'nin ortalama yükseltisi fazladır.
 - ❑ Dağlık ve Engelibeli bir ülkedir.
 - ❑ Zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahiptir.
 - ❑ Arazileri kırıklı yapıdadır. Bir çok fay hattı vardır.

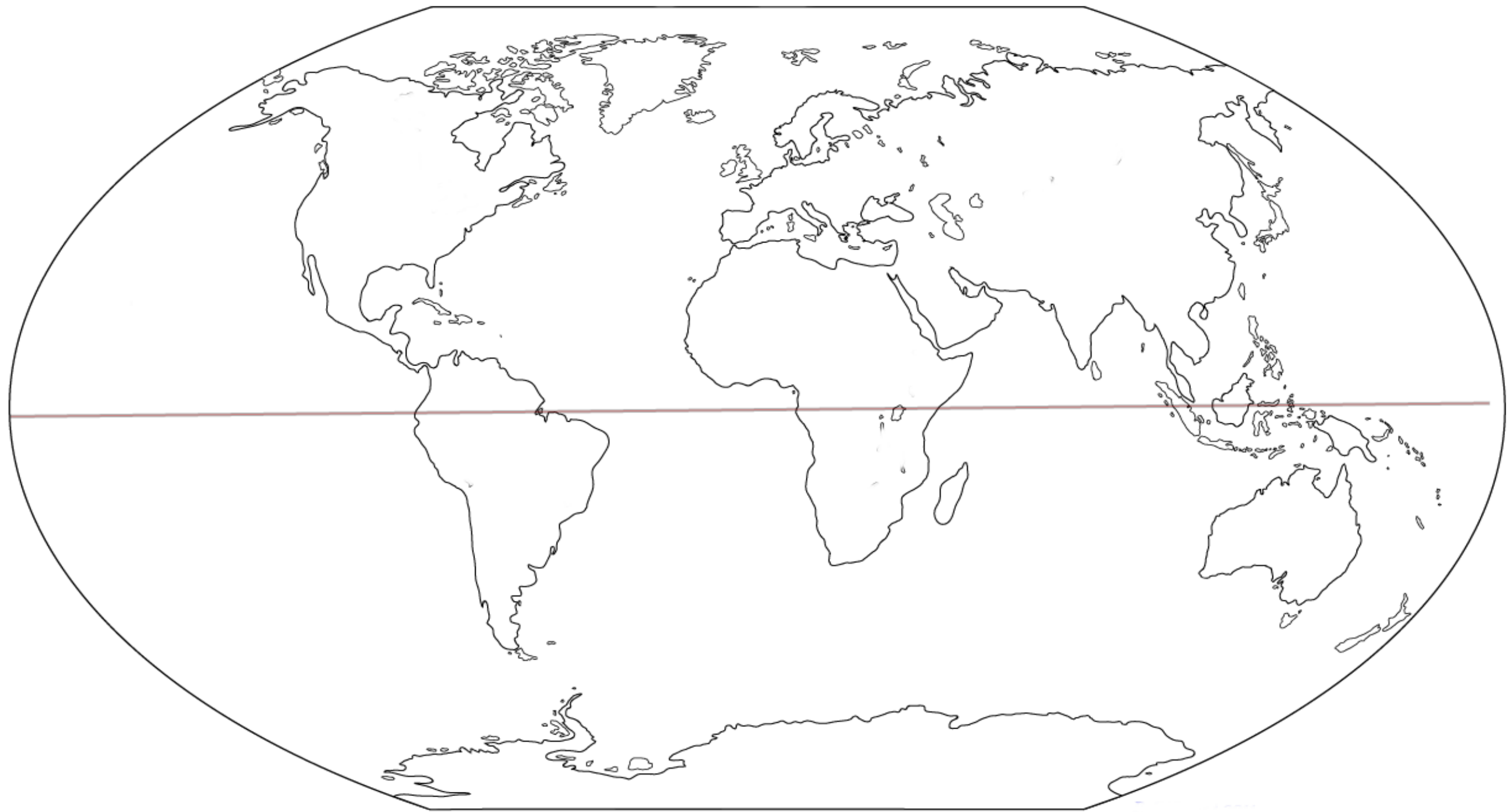

HAP BİLGİLER :

- Deniz kıyısında buzul etkisinin olmaması **Matematik Konum**, Türkiye'de buzullara rastlanması Yükselti'den dolayı **Özel Konumdur**.
- Enlem ve Boylam'da etkilenmeyen her şey **Özel Konumdur**.
- Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması (**M.K**), Aynı anda dört mevsimin yaşanması (**Ö.K**)

- ÇAY
- KİVİ
- MUZ

ÖZEL KONUM

- Rize'de ----- Turunçgil
- Artvin'de----Zeytin
- Iğdır'da ---- Pamuk
- Anamur'da----Muz
- Malatya'da----Kayısı

Özel Konum'la alakalıdır. (Mikroklima Alanlar)

DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ

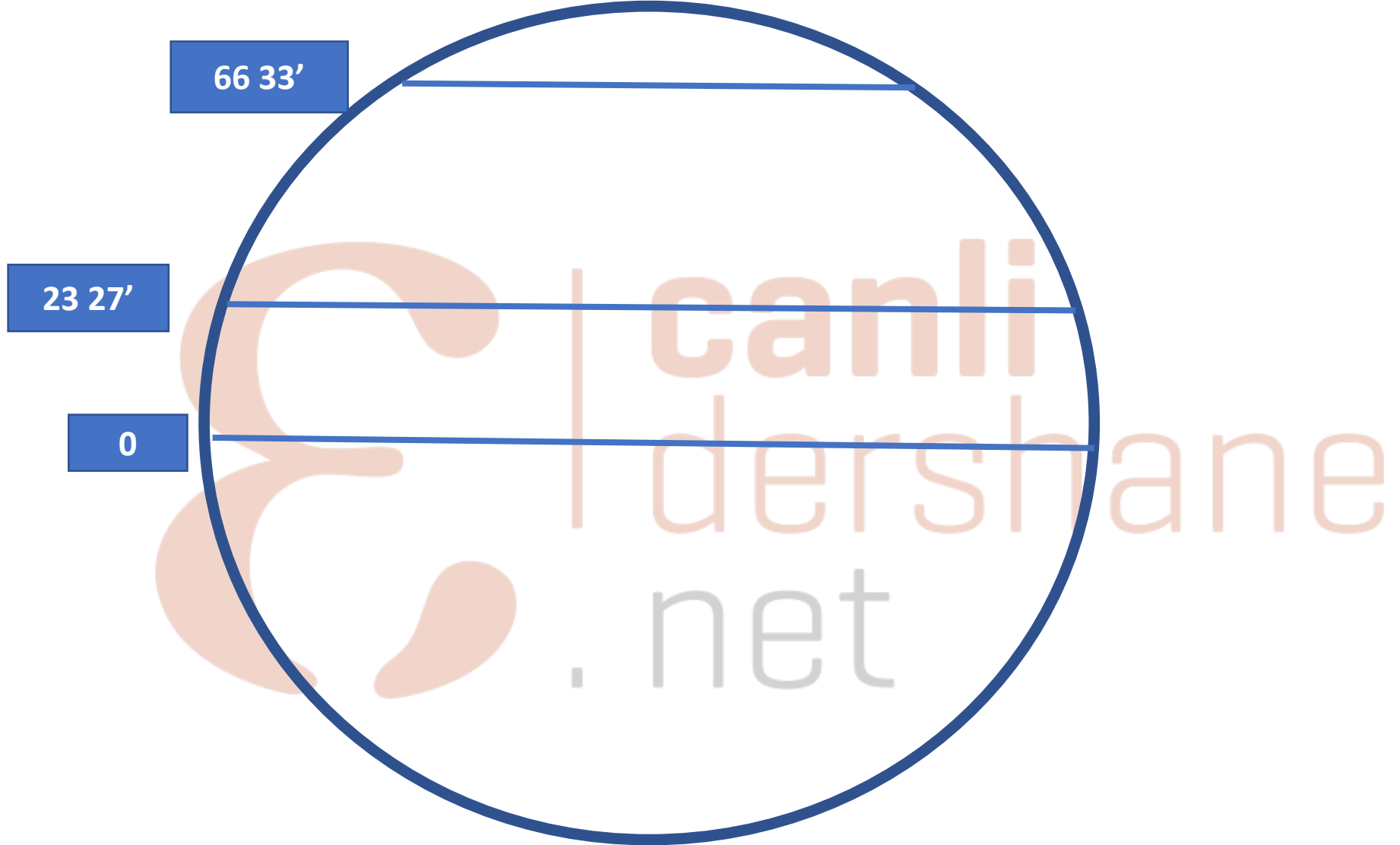
Dünya'nın Şeklinin (GEOİD) Sonuçları :

- Yer Çekimi'nin Ekvatordan Kutuplara doğru artması
- Ekvator'un yarı çapı kutupların yarı çapından fazla olması

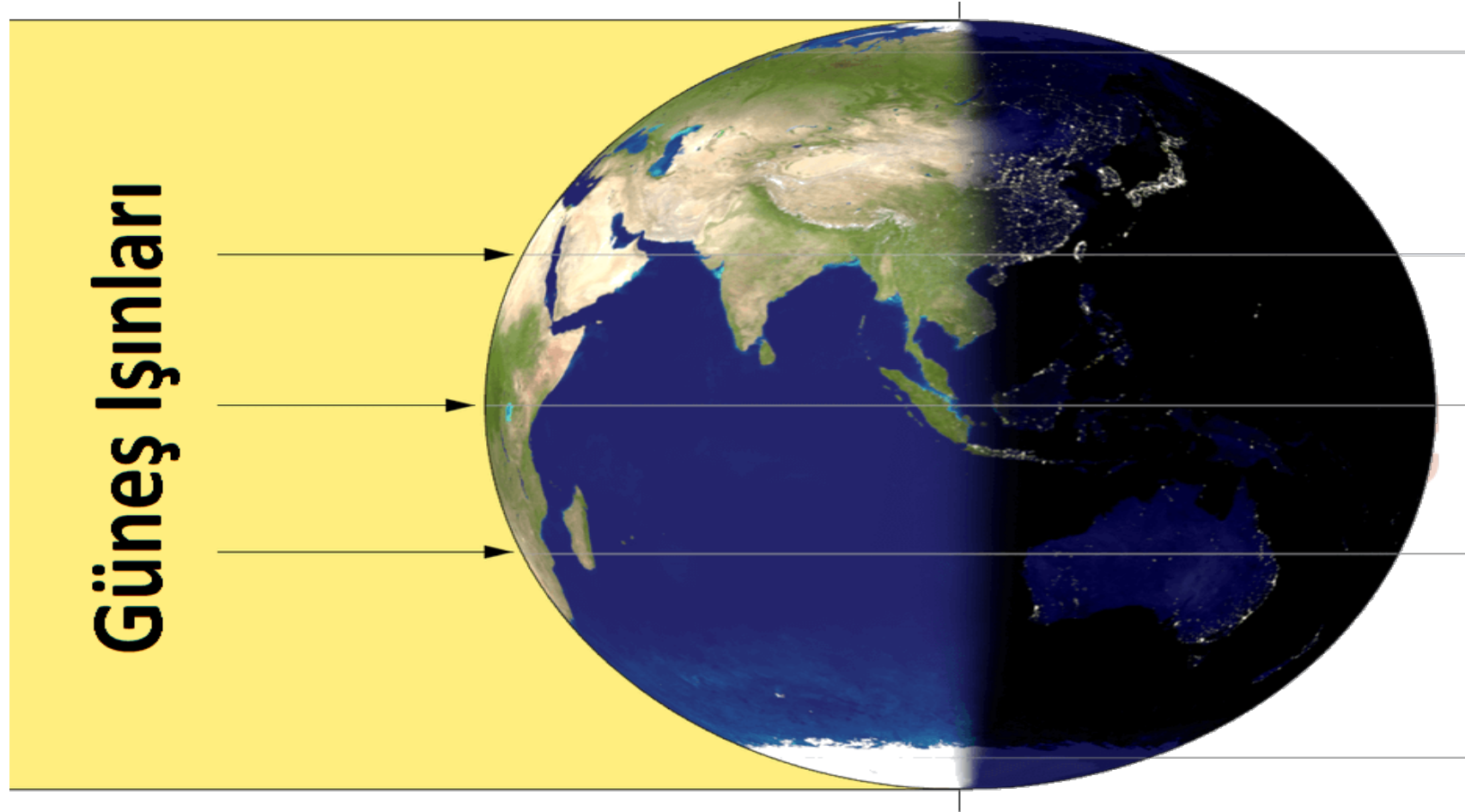

Dünya'nın Küresel Şeklinin Sonuçları :

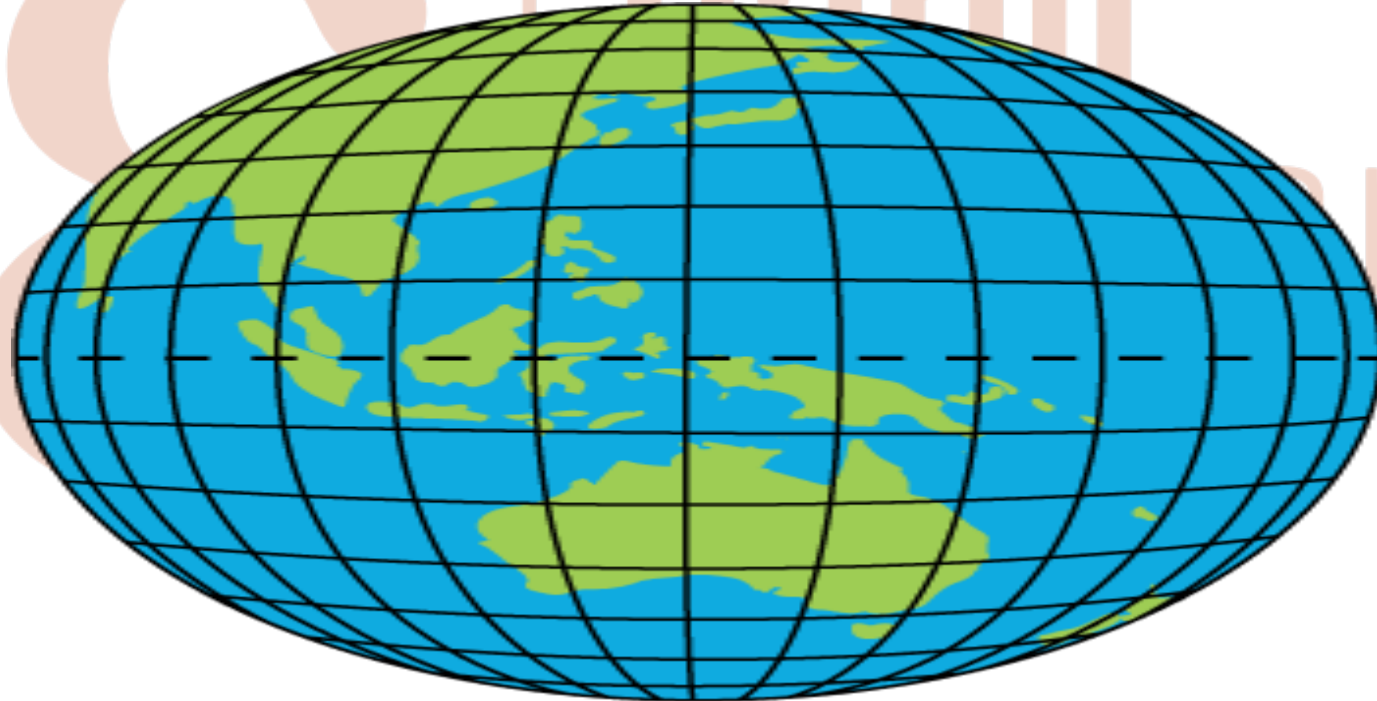
- Güneş ışınlarının düşme açısı Ekvatordan kutuplara doğru küçülür.
 - Sıcaklıklar kutuplara doğru azalır.
- Ekvatordan Kutuplara doğru gidildikçe buharlaşma ve tuzluluk oranı azalır.
 - Ekvatorda Termik Alçak Basınç , Kutuplarda Termik Yüksek Basınç gözükür.
 - Ekvatordan kutuplara bitkiler kuşaklar oluşturması
- Ekvatordan kutuplara doğru kalıcı kar alt sınırı ,Tarım ,Yerleşme ve Orman Üst sınırları azalır.

☐ Dünya'nın bir yarısında gece diğer yarısında gündüz yaşanır.

- Paralel boyları kutuplara doğru azalır.
- Meridyenler arası mesafe kutuplara doğru azalır.
- Yerden yükseldikçe görüş alanı genişler.
- Haritalar çizilirken bozulmalar olur.

- Çizgisel hız kutuplara doğru azalır.
- Grup ve Tan süresi Ekvatordan Kutuplara gidildikçe artar.

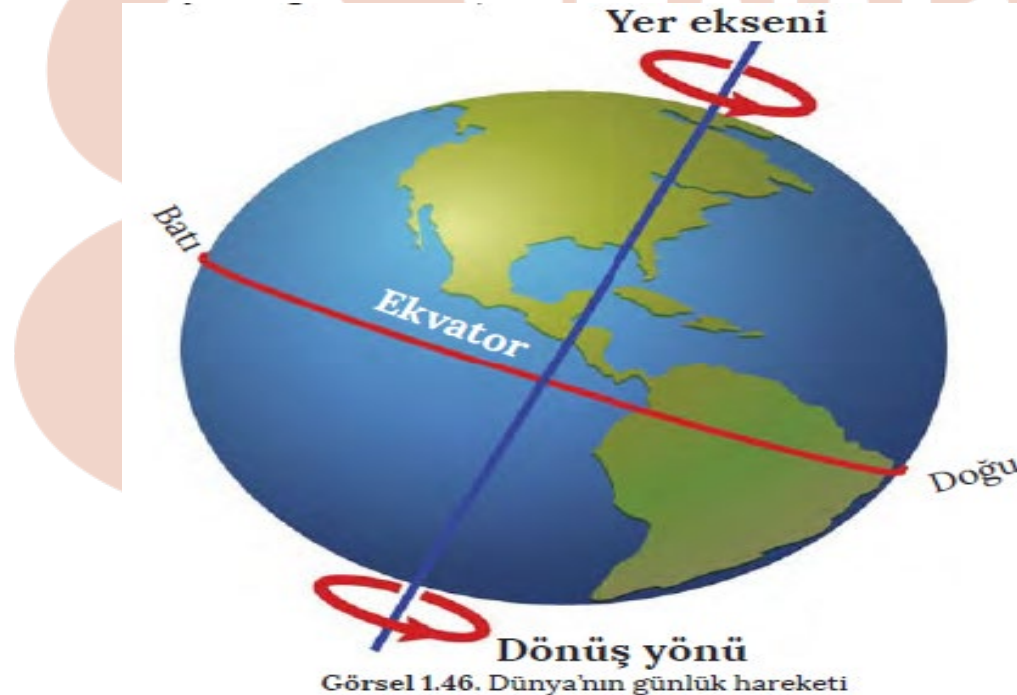

Görsel 1.43. Dünya'nın kendine özgü şekli

**DÜNYA'NIN KÜRESEL
ŞEKLİNİN SONUÇLARI
İLE
ENLEM'İN SONUÇLARI
AYNIDIR.**

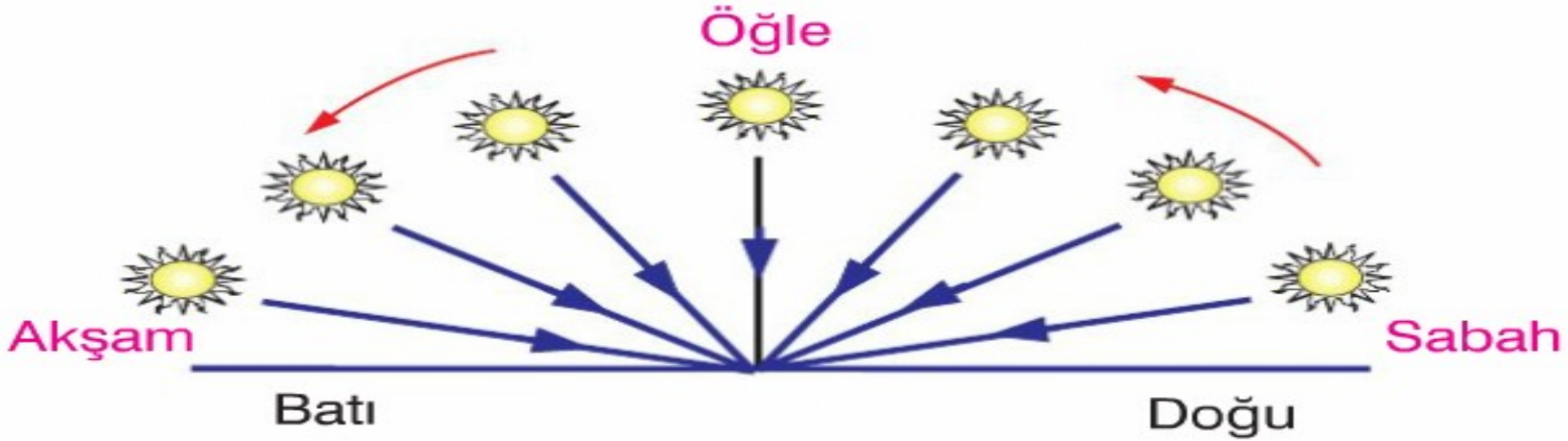
EKSEN HAREKETİ (GÜNLÜK HAREKET)

- ❑ Dünya Batıdan Doğuya doğru döner.
- ❑ Çizgisel Hız : Ekvatordan kutuplara doğru azalır.
- ❑ Açısal Hız : Her yerde aynıdır.(Bütün noktalar 360'lik dönüş yaparlar.)
- ❑ EKSEN : Dünya'yı 2 eşit parçaya bölen ve dünyanın tam merkezinden geçtiği varsayılan çizgidir.

Sonuçları :

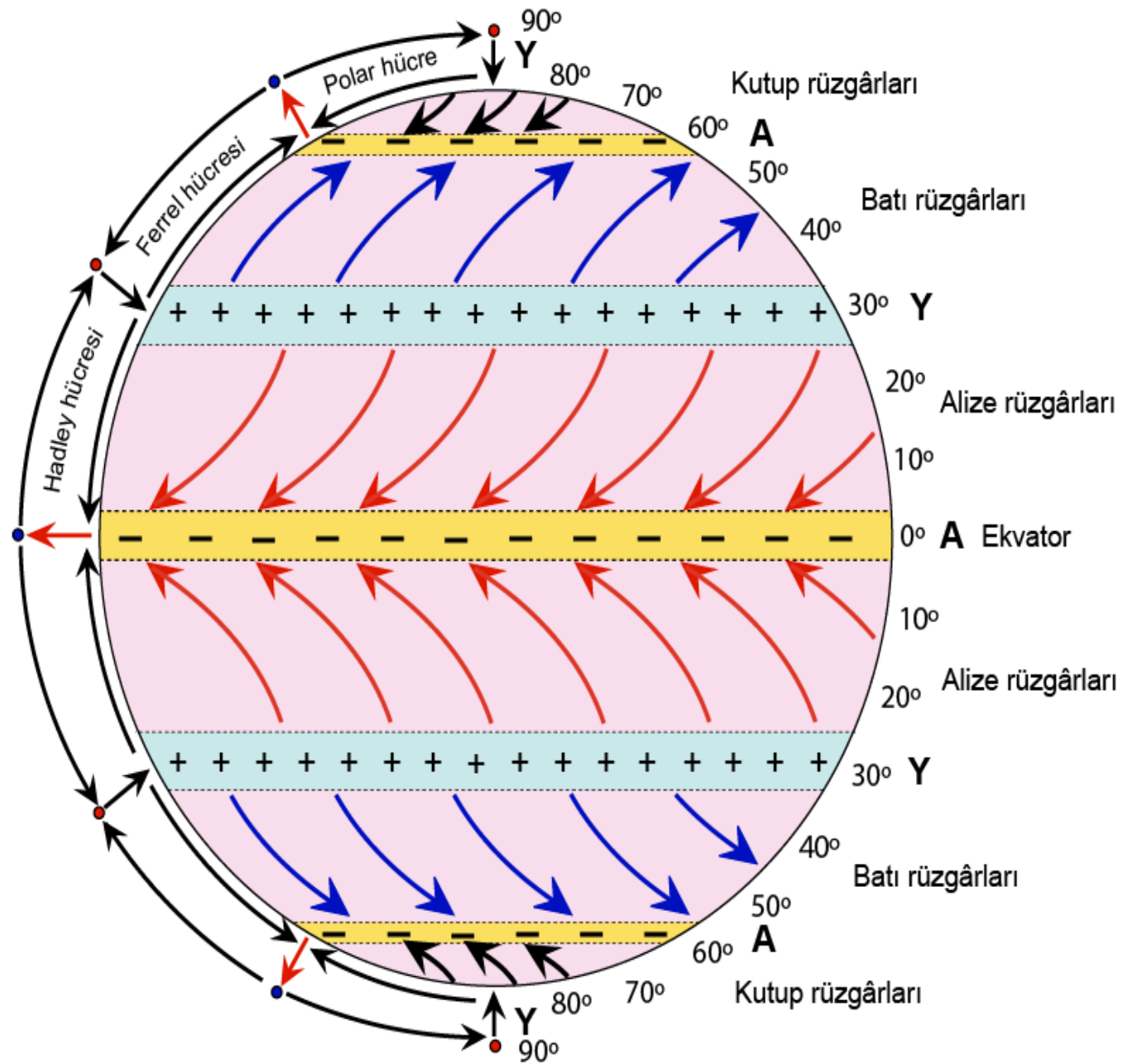
- ☐Güneş ışınlarının geliş açısı gün içinde değişir.
- ☐Gölge boyu gün içinde değişir.
- ☐Günlük sıcaklık farkları oluşur.(Günlük Basınç Farkları / Meltem Rüzgarları / Fiziksel(Mekanik) Çözünme oluşur.

Güneş ışınlarının geliş açısı günün saatine göre değişir.

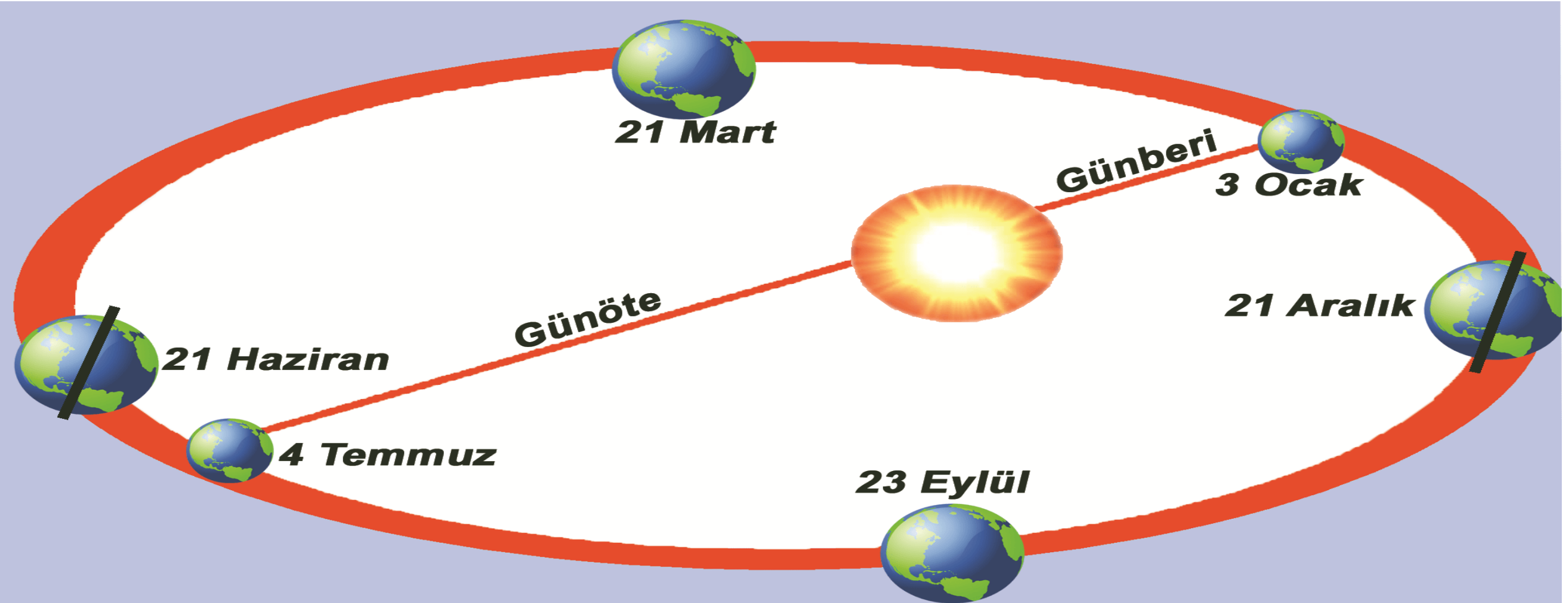
DERS

- Yerel saat farkları oluşur.
- Dünya üzerindeki devamlı rüzgarlar
- Sapmaya uğrar.
K.Y.K --- sağa
G.Y.K --- sola
- Okyanus Akıntıları sapmaya uğrar.

Yeryüzünde genel atmosfer dolaşımı:

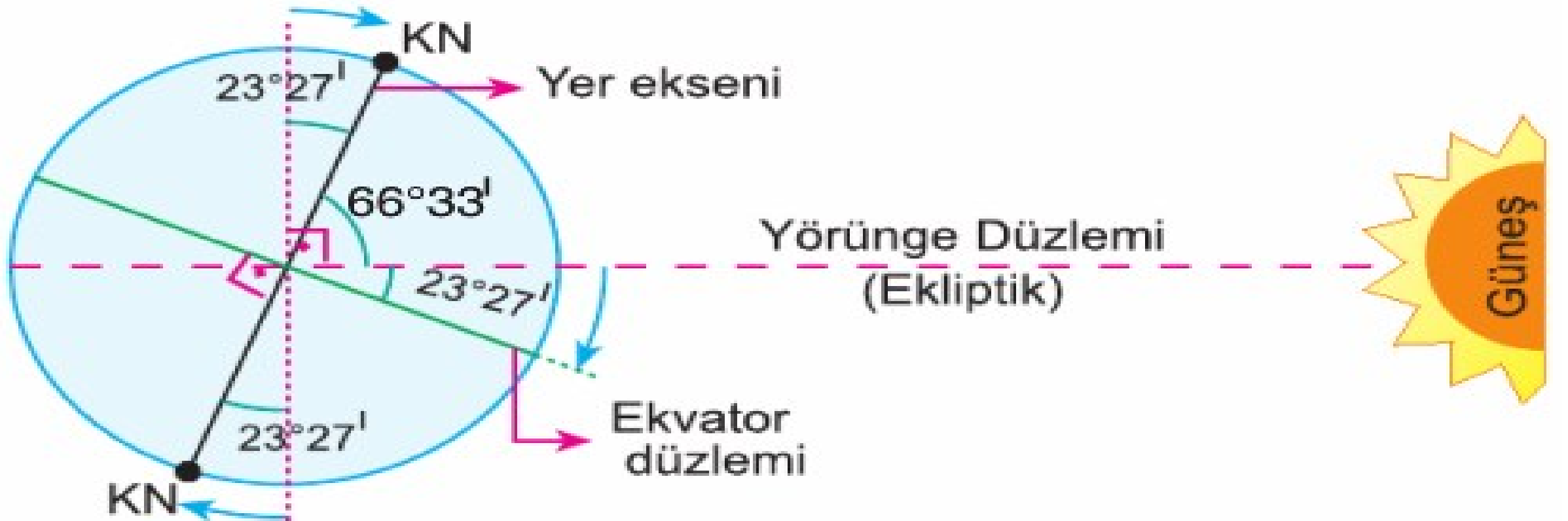
YÖRÜNGENİN ELİPS ŞEKLİNDE OLMASI

Yıllık Hareket / Eksen Eğikliğinin Sonuçları

- Yengeç ve Oğlak dönencesi ortaya çıkar. Eksen eğikliği $23^{\circ}27'$ olduğundan Yengeç ve Oğlak dönencesi $23^{\circ}27'$ lık paralellerden geçer. Güneş ışınları en son dönencelere dik gelir.

□Yıl içinde Güneş ışınlarının düşme açısı ve gölge boyu değişir.

□Gece Gündüz süreleri değişir.

□Mevsimlik rüzgarlar oluşur.

□Mevsimler oluşur.

□Matematik iklim kuşakları oluşur.

□Yıllık sıcaklık,basınç,yerel saat farkları oluşur.

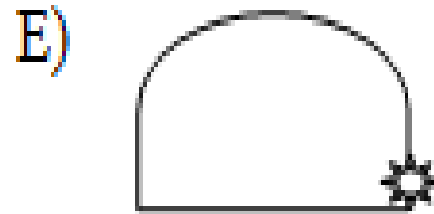
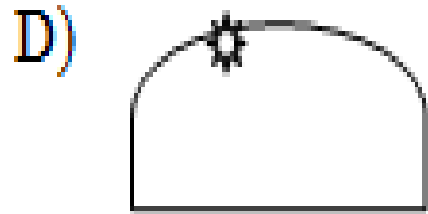
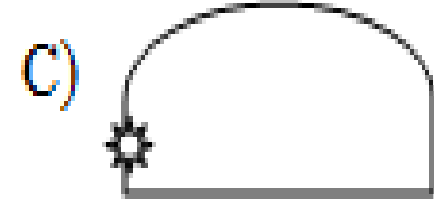
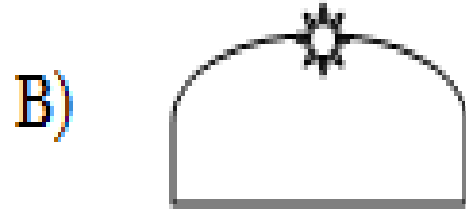
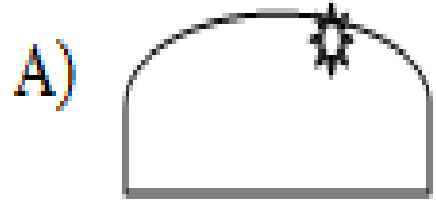
□K.Y.K' da yaz yaşanırken,G.Y.K' da kış yaşanır.

□Kutuplarda 6 ay gündüz 6 ay gece yaşanır.

□Gece ve gündüzü ayıran Aydınlanma Çemberi'nin yıl boyunca kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yer değiştirmesi.

Güneş Iğdır'da ufukta en tepe noktasına ulaştığı anda yerel saati 12.00 olur.

1) Buna göre aynı anda İzmir de aşağıdaki konumların hangisindeki gibi olur.

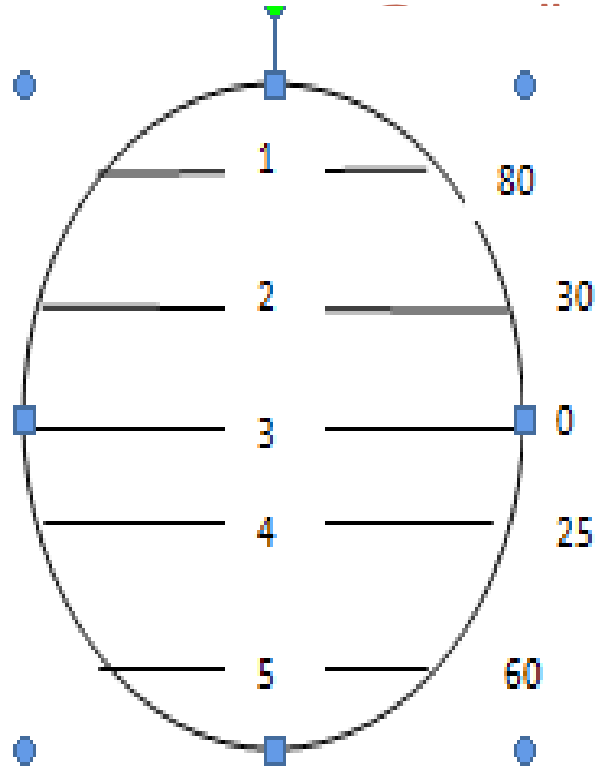

2)42 Doğu boylamındaki Siirt'te yerel saat 12.30 iken 28 Doğu boylamındaki Balıkesir de yerel saat kaç olur.

- A)11.30
- B)11.34
- C)13.56
- D)14.00
- E)13.26

3)

Yukarıdaki küre üzerinde enlem dereceleri verilen merkezlerin aynı boylam üzerinde olduğu kabul edilirse bu merkezlerin hangisinin başlangıç meridyenine uzaklığı daha yakındır.

A) V

B) IV

C) III

D) II

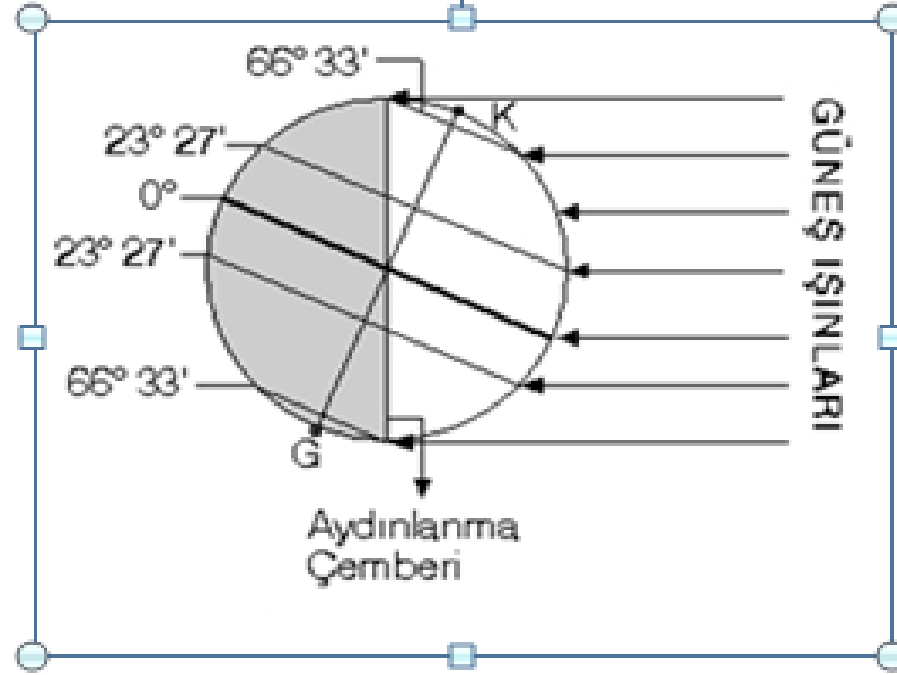
E) I

Türkiye 36 - 42 Kuzey paralelleri arasında yer alır.

4) Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin bulunduğu enlemlerden kaynaklanan bir sonuç değildir.

- A) Batı rüzgarların görülmesi
- B) Cephesel yağışların görülmesi
- C) Aynı anda dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
- D) Akdeniz ikliminin görülmesi
- E) Yıl içinde sıcaklık değişiminin fazla olması

Aşağıda bir tarihte Dünya'nın güneşe göre konumu gösterilmiştir.

5) Dünya güneşe karşı bu konumdayken aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmesi beklenmez.

A) K.Y.K'de yaz mevsiminin başlangıcıdır.

B) G.K.D'de 24 saat gece yaşanır.

C) Güneş ışınları Yengeç Dönencesine dik açıyla gelir.

D) Aydınlanma Çemberi kutup dairelerinden geçer.

E) K.Y.K'de gündüzler gecelerden daha uzundur.

Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesine "Günlük Hareket" ya da "Eksen Hareketi" denir.

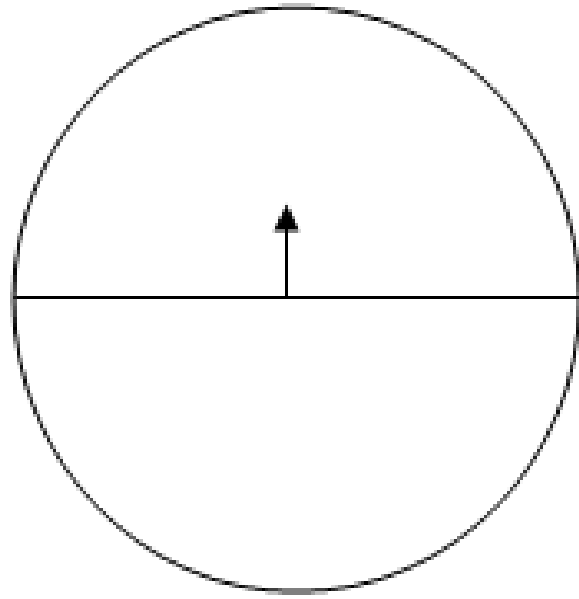
6) Buna göre aşağıda verilenlerden hangisi Dünya'nın günlük hareketine bağlı oluşan durumlardan değildir.

- A) Gece - gündüz aralanması
- B) Ekvator'da T.A.B Kutuplarda T.Y.B oluşması
- C) Dünya üzerindeki devamlı rüzgarların sapmaya uğraması
- D) Okyanus akıntılarının sapmaya uğraması
- E) Gün içinde sıcaklık farklarının oluşması

7) Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirme alanı Özel (Göreceli) konumdan kaynaklanmaz.

- A) Rize ----- Turunçgil
- B) Iğdır ----- Pamuk
- C) Artvin ----- Zeytin
- D) Malatya ----- Kayısı
- E) Antep ----- Zeytin

8)

Ekvator dan kuzeye doğru gidildikçe aşağıdaki durumlardan hangisinde artış olması beklenmez.

A) Yer çekimi

B) Gölge boyu

C) Çizgisel hız

D) Grup ve Tan Süresi

E) Tarım ürünlerinin olgunlaşması süresi

9) Aşağıda verilen durumlardan hangisi jeopolitik'te değişmeyen unsurlar arasında yer alır.

- A) Stratejik Kaynaklar
- B) Coğrafi Konum
- C) İklim
- D) Sosyo - Kültürel Değerler
- E) Jeolojik Özellikleri

- I) Çizgisel hızın Ekvator'dan Kutuplara doğru azalması
- II) Mevsimlik Rüzgarların oluşması
- III) Alize , Batı ve Kutup Rüzgarlarınının sapmaya uğraması

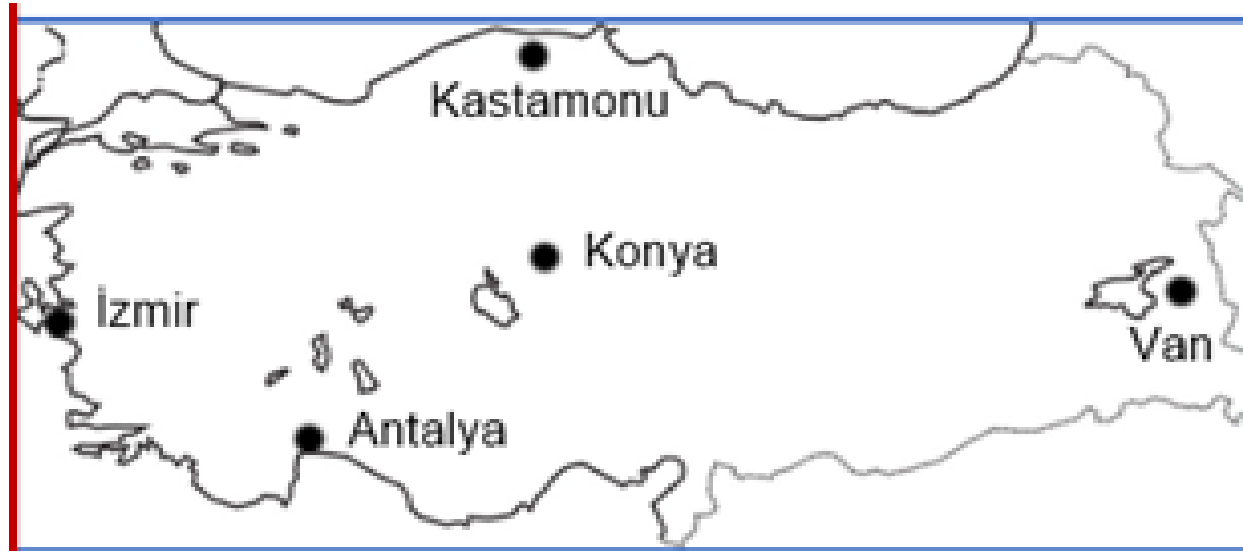
10) Yukarıdaki durumların hangileri Dünya'nın yıllık hareketlerinin sonuçlarındandır.

- A) I B) I / III C) II D) II / III E) I / II / III

Bir kutup noktasından diğer kutup noktasına belli aralıklarla çizilen çizgilere meridyen denir.

11) Aşağıdakilerden hangisi meridyenlerin özelliklerden biri değildir.

- A) Başlangıç Meridyeni Greenwictir.
- B) Boyları Ekvator'dan Kutuplara doğru kısalır.
- C) Toplam 360 tane'dir.
- D) Meridyenler arası mesafe sadece Ekvator'da 111 km'dir.
- E) Meridyenler arası 4 dk'lık zaman farkı vardır.

Yukarıda verilen illerde yaşanan durumlardan hangisinde yanlışlık yapılmıştır.

- A) Güneşin en erken doğduğu il Van'dır.
- B) 21 Haziran tarihinde gündüz süresinin en uzun olduğu il Kastamonu'dur.
- C) Çizgisel hızın en fazla olduğu il Antalya'dır.
- D) Verilen illerin açısal hızları eşittir.
- E) İzmir - Konya arasındaki yıllık sıcaklıkların farklı olması enlem ile ilgilidir.

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net